

Warszawa, dnia 2018 -02- 28

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: RR.pz.071.12.2018

**Pan
Bronisław Węglewski
Prezes Zarządu Izby Rolniczej
Województwa Łódzkiego**

W odpowiedzi na pismo z dnia 25 stycznia 2018 r., znak IRWŁ/MRiRW/257/2018, dotyczące sytuacji na rynku wieprzowiny, uprzejmie informuję, co następuje.

Na aktualną sytuację rynkową, obok czynników sezonowych, ma wpływ zwiększona podaż wieprzowiny na rynku unijnym, z uwagi m.in. na mniejszy eksport z Unii Europejskiej. W 2017 r. poza obszar UE wywieziono ok. 3,8 mln ton wieprzowiny, tj. o 8,1% mniej niż w 2016 r. Głównym odbiorcą wieprzowiny z Unii Europejskiej są Chiny. Wolumen eksportu do tego kraju zmniejszył się w 2017 r. o 26% w odniesieniu do 2016 r. i wyniósł 1,4 mln ton, co stanowiło około 36% całości eksportu wieprzowiny poza obszar UE.

Spadek cen w drugim półroczu 2017 r. i w styczniu 2018 r. obserwowano w większości państw członkowskich UE, w tym u czołowych producentów, tj. w Niemczech, Francji i Hiszpanii.

Wpływ na obniżenie cen zakupu żywca ma również wzrost pogłowia świń zarówno w Polsce, jak i w innych krajach europejskich, w tym u czołowych producentów wieprzowiny. Wg wstępnych danych EUROSTAT, w grudniu 2017 r. pogłowia świń w UE wzrosło o ponad 2%. Pogłowia świń w Polsce wyniosło 11,9 mln sztuk, a więc o ponad 7% więcej niż przed rokiem. Wzrost w Hiszpanii wyniósł 3,4%, w Niemczech 0,8%, we Francji 2,3%.

Od wejścia Polski do Unii Europejskiej zakres instrumentów rynkowych określony jest w przepisach unijnych, a decyzje o zastosowaniu interwencji na danym rynku są podejmowane przez Komisję Europejską. Polska, podobnie jak i inne kraje członkowskie UE, nie ma możliwości samodzielnego wdrażania działań interwencyjnych na rynkach rolnych. Z tego względu, z inicjatywy Polski omówiono sytuację na rynku wieprzowiny na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 29 stycznia 2018 r. Polska postulowała podjęcie przez Komisję Europejską działań mających na celu jej poprawę. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało także

wniosek do Komisji Europejskiej w tym zakresie, który został przekazany do Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 15 lutego 2018 r.

Ponadto, w związku z pojawiającymi się sygnałami dotyczącymi podejrzenia zmowy cenowej na rynku wieprzowiny, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił pismem z dnia 11 stycznia 2018 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zbadanie tej kwestii. W odpowiedzi Prezes UOKiK zapewnił, że na bieżąco monitoruje sytuację na rynkach rolnych pod tym względem. Wskazał jednocześnie, że struktura rynku wieprzowiny, jak też okoliczności faktyczne powodują, że brak jest przesłanek mogących wskazywać na ewentualność zawarcia zmowy cenowej.

Przedstawiając powyższe, chciałbym zwrócić uwagę, że dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW wskazują, że w trzech pierwszych tygodniach lutego 2018 r. nastąpił wyraźny wzrost cen świń w Polsce. Wg danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, cena wzrosła z poziomu 4,12 zł/kg w ostatnim tygodniu stycznia 2018 r. do poziomu 4,47 zł/kg w trzecim tygodniu lutego br., a więc o 8,5%.

Odnosząc się do zwalczania afrykańskiego pomoru świń, wyjaśniam, że minimalne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń określa dyrektywa 2002/60/WE z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiająca przepisy szczególne w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz zmieniająca dyrektywę 92/119/EWG w zakresie choroby cieszyńskiej i afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. WE L 192, z 20.07.2002 z późn. zm.). Ww. dyrektywa została wdrożona do polskiego porządku prawnego m. in. w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r., poz. 1855, z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz.754). Przepisy te określają środki do wykrywania i likwidowania choroby.

Ponadto w związku z decyzją wykonawczą Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającą decyzję wykonawczą Komisji 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63 z późn. zm.) zostało wydane rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz.711, z późn. zm.).

Przedmiotowe rozporządzenie wdraża szereg zakazów, nakazów i ograniczeń, na obszarach wskazanych w załącznikach do ww. decyzji tj. na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia.

Wprowadzenie restrykcji na obszarze zagrożonym, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym ma na celu zapobieżenie rozprzestrzenieniu się ASF poza te obszary określone przez Komisję Europejską w załączniku do decyzji 2014/709/UE.

Równocześnie w ramach resortu rolnictwa powołana została Grupa Zadaniowa ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń. Następnie, zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów powołany został Międzyresortowy Zespół do spraw łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń, a także Pełnomocnik Rządu do spraw działań związanych z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej.

W skład ww. Zespołu wchodzi sekretarze lub podsekretarze stanu wyznaczeni przez: Ministra Energii, Ministra Finansów, Ministra Infrastruktury i Budownictwa, Ministra Obrony Narodowej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Spraw Zagranicznych, Ministra Środowiska, a także Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Do zadań Zespołu należy m.in.: monitorowanie i analizowanie bieżącej sytuacji oraz opracowywanie propozycji rozwiązań, w tym rozwiązań legislacyjnych, niezbędnych do zminimalizowania skutków społeczno - ekonomicznych związanych z występowaniem afrykańskiego pomoru świń. Powołany organ pomocniczy Rady Ministrów przygotowuje ponadto propozycje działań, jakie powinny być podjęte przez Policję, Inspekcję Transportu Drogowego, Inspekcję Weterynaryjną oraz Państwową Inspekcję Sanitarną, a także Służbę Celną, Straż Graniczną, Straż Leśną i Państwowe Gospodarstwa Leśne Lasy Państwowe.

Zespół opracował i na bieżąco monitoruje realizację „Szczegółowych rekomendacji w zakresie niezbędnych działań dla ograniczenia rozprzestrzeniania się ASF na terenie RP”, które zostały przedstawione, a następnie zatwierdzone do realizacji na posiedzeniach Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

Podejmowane są także działania mające na celu redukcję populacji dzików, zarówno w ramach planowej gospodarki łowieckiej, na terenie całego kraju, jak również w ramach odstrzału sanitarnego, na obszarach, na których występuje ASF lub które są bezpośrednio zagrożone jego wystąpieniem. Międzyresortowy Zespół rekomendował Ministrowi Środowiska, zredukowanie na całym terytorium Polski zagęszczenia dzika do poziomu 0,1 os./km² oraz dokonania odpowiedniej modyfikacji wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego w tym zakresie.

W celu ułatwienia odstrzałów sanitarnego w resorcie rolnictwa wprowadzono odpowiednie zmiany w przepisach, w tym opracowano ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 1521). Zgodnie z ww. ustawą możliwe jest dopuszczenie do polowań osób, posiadających uprawnienia, a nie będących członkami koła łowieckiego działającego na danym terenie, do wykonywania odstrzału sanitarnego zwierząt. Możliwość wyznaczenia dodatkowych osób pozostawiono w dyspozycji Polskiego Związku Łowieckiego. Pozwala to na przeprowadzenie odstrzału sanitarnego przy zachowaniu wszelkich zasad bezpieczeństwa, zarówno w zakresie prowadzenia polowania, jak również ograniczenia nadmiernego, niekontrolowanego ruchu myśliwych w obwodach łowieckich, w których choroba występuje.

W ustawie wprowadzono również możliwość wypowiedzenia umowy dzierżawy, dla dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich, nie stosujących się do nakazów i zakazów nałożonych na nich zgodnie z przedmiotową ustawą, co ma przyczynić się do tego, aby nakazany odstrzał sanitarny był skutecznie wykonywany.

Jednocześnie analizując problemy jakie napotyka Inspekcja Weterynaryjna (IW) w trakcie zwalczania afrykańskiego pomoru świń została opracowana i wydana ustawa z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 50). Ww. ustawa zmienia m.in. ustawę z dnia 9 czerwca 1997 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1259), regulując:

- kwestię wykonywania polowania w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody, aby usprawnić oraz ujednoczyć zasady wykonywania odstrzału redukcyjnego na terenie obszarów objętych ochroną, w oparciu o art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134);
- kwestię wprowadzenia zmian do rocznego planu łowieckiego oraz zmianę wieloletniego planu hodowlanego, które dotychczas były regulowane w akcie wykonawczym do przedmiotowej ustawy;
- nałożenie obowiązku współpracy organów samorządowych z dzierżawcami obwodów łowieckich, w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w tym afrykańskiego pomoru świń;
- umożliwienie dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego dokarmiania zwierzyny, po uzgodnieniu miejsca wykładania karmy z właścicielem, posiadaczem lub zarządcą gruntów, jeżeli nie powoduje to zagrożenia epizootycznego. Dokarmianie przestaje być obligatoryjne, jak dotychczas, a przyjmie formę fakultatywną;
- wprowadzenie sankcji dla dzierżawcy obwodu łowieckiego, tj. utraty obwodu łowieckiego, co daje wprost instrument pozwalający Polskiemu Związkowi Łowieckiemu (PZŁ) wyciągać konsekwencje w stosunku do kół łowieckich nie dostosowujących się do wytycznych Państwa, za które odpowiada Zarząd Główny PZŁ. W świetle wskazanych powyżej nowych rozwiązań mających na celu zapewnienie prawidłowego prowadzenia gospodarki łowieckiej przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich, zasadne jest zrezygnowanie z przyznawania dotychczasowemu dzierżawcy prawa pierwszeństwa, w zawarciu umowy dzierżawy na kolejny okres (art. 29 ust. 2);
- wprowadzenie normy, która umożliwi wykonywanie działań polegających na redukcji dzików w terenach miejskich bez użycia broni palnej, a także zapewni bezpieczeństwo publiczne;
- nakładanie sankcji gdy dochodzi do uniemożliwienia wykonywania polowania.

Ponadto znowelizowana ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855), daje możliwości:

- nakazania odłowu sanitarnego zwierząt wraz z określeniem sposobu jego przeprowadzenia oraz postępowania ze zwierzętami, w tym ich uśmiercenie,
- nakazania dzierżawcom i zarządcom obwodów łowieckich podjęcia określonych czynności w stosunku do zwierzyny łownej lub zakazania podejmowania takich czynności, w tym wprowadzenia zakazu karmienia określonych gatunków zwierząt;
- nakazania zagospodarowania w określony sposób tusz odstrzelonych lub upolowanych zwierząt łownych, zwłok tych zwierząt lub ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących od tych zwierząt. Obecnie przepis mówi wyłącznie o dzikach odstrzelonych;

- uzyskania zwolnienia od pracy lub wykonywania zajęć służbowych dla osoby wykonującej odstrzał sanitarny zwierząt z zachowaniem prawa do wynagrodzenia lub uposażenia. W ciągu roku kalendarzowego ten czas nie może przekroczyć 6 dni.

Chciałbym również poinformować, że w dniu 13 lutego 2018 r. opublikowano rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 lutego 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 360). Nowelizacja rozporządzenia została opracowana ze względu na zagrożenie dalszym rozprzestrzenianiem się choroby w głąb kraju. Przepisy mają za zadanie podnieść poziom bioasekuracji gospodarstw, a tym samym zmniejszyć ryzyko wnikięcia do nich choroby.

Rozporządzenie wprowadza dla posiadaczy świń m.in. następujące obowiązki, których celem jest ograniczenie ryzyka przeniesienia wirusa do chlewni:

- 1) utrzymywanie świń oddzielnie od innych zwierząt,
- 2) zabezpieczenie budynków przed dostępem zwierząt wolno żyjących oraz domowych, które często mają możliwość swobodnego poruszania się po okolicy,
- 3) stosowanie odzieży ochronnej i obuwia ochronnego, które będą noszone tylko przy obsłudze świń, a nie będą wykorzystywane np. do pracy w lesie lub na polu,
- 4) karmienie zwierząt paszą, która była odpowiednio zabezpieczona przed dostępem zwierząt dzikich.

Ważnym elementem zmniejszającym ryzyko zawleczenia choroby do stada jest również obsługa świń z zachowaniem podstawowych zasad higieny oraz mycie i odkażanie. Dlatego powyższe rozporządzenie wprowadza nakaz mycia i odkażania rąk oraz oczyszczania i odkażania obuwia, przez osoby obsługujące świnię, a także czyszczenia i odkażania narzędzi i sprzętu używanego do obsługi zwierząt. Wprowadza również obowiązek wyłożenia i nasączenia mat dezynfekcyjnych przed chlewnią. Zastosowanie się do tych obowiązków, przy jednoczesnym ograniczeniu do niezbędnego minimum liczby osób wchodzących do pomieszczeń gdzie utrzymywane są zwierzęta, jest jednym z elementów zmniejszających ryzyko wystąpienia choroby.

Dodany został także obowiązek otoczenia podwójnym ogrodzeniem wybiegów dla świń utrzymywanych w systemie otwartym. Wymóg ten jest podyktowany możliwością zakażenia świń tak utrzymywanych, a więc należy jak najbardziej ograniczyć możliwość ich kontaktu ze zwierzętami dzikimi oraz innymi zwierzętami. Wymóg ten nie będzie uciążliwy, gdyż zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 344, z późn. zm.) zwierzętom utrzymywanym w systemie otwartym zapewnia się możliwość ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi. Ponadto, w Polsce ten system chowu nie jest popularny i nie będzie obejmował dużej liczby podmiotów.

Wprowadzane ww. przepisami wymagania dla gospodarstw to podstawowe elementy bioasekuracji, których spełnienie pozwoli na znaczące zmniejszenie ryzyka przeniesienia choroby do gospodarstwa, w którym utrzymywane są świnię.

Jednocześnie, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Komisji Europejskiej z wnioskiem o dofinansowanie programu pomocy dla gospodarstw, które nie będą w stanie spełnić wymagań bioasekuracji i będą musiały czasowo zaprzestać produkcji.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SENRETAŃ STANU

Jacek Bogucki